

Protokoll fra møte i rovviltnemnda for region 8 den 21.6.2023

Sted:

Fylkesbygget i Tromsø, møterom Håja i 1. etg/Teams

Tid:

-Del 1., kl. 9.–13: Lukket arbeidsmøte (utsatt, de som møtte fysisk i Tromsø for å delta på dette skriver 4 timer)

-Del 2., kl. 13–15 Åpent møte (2 timer møte, 3 timer forberedelse)

Deltagere

Rovviltnemnda	Andre
<p>Fysisk til stede: Karen Anette Anti, fung. leder til og med sak 46/23 Fred Johnsen, konst. nestleder i sak 47/23 Trine Noodt, medlem</p> <p>Teams: Nils Einar Samuelsen, konst. leder i sak 47/23 Rikke Håkstad, vara</p>	<p>Fysisk til stede: Andreas Røsæg, SFTF</p> <p>Teams: Marte Synnøve Løvaas, Sørreisa kommune Ola Solvang, Nordlys Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund Inger Anna J. Oen, Troms Bondelag Runo Berglund, Troms bonde- og småbrukarlag Erling Bratsberg, Troms Bondelag Kirsten Inger Anti, Siida i reinbeitedistrikt 14 A Inga M. Lillevoll, Næring og rovvilt i Finnmark Eskild Bergersen, Sør-Varanger kommune Berit E. Gjerstad, Mattilsynet Klemet Erland Hætta, Finnmark Bondelag Bjørn Tore Søfting, Finnmark Bondelag Marie Aas Westvik, SFTF Ragnhild O. Eliassen, SFTF Rasmus K. Høyning, SFTF</p>

Sakliste

Del 1

32/23	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
33/23	Rovviltnemnda arbeider med rullering av forvaltningsplan for rovvilt	s. 2

Del 2

34/23	Orienteringer	s. 2
35/23	Saker til informasjon	s. 2
36/23	Rovviltpolitikken og folkeretten v/Jon Petter Gintal, Sametinget (ikke avklart)	s. 3
37/23	Kautokeino flyttsamelag – FKT-søknad implementering av tradisjonell kunnskap	s. 3
38/23	Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling jerv 2023/2024	s. 4
39/23	Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn 2023	s. 6

40/23	Klage fra Rovviltets Røst på vedtak om lisensfelling bjørn i 2023	s. 7
41/23	Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn 2023	s. 9
42/23	Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling ulv 1.6.2023–15.2.2024	s. 11
43/23	Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024	s. 13
44/23	Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for betinget skadefelling ulv 1.6.2023–15.2.2024	s. 15
45/23	Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote – betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024	s. 17
46/23	Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for lisensfelling av bjørn 2023	s. 19
47/23	Leder og nestleder av nemnda	s. 20
48/23	Nemnda ber om møte med KLD og LMD	s. 20

Del 1

32/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Årsaker til avvik fra standart når det gjelder innkalling og sakliste ble lagt frem. Rovviltnemnda tilfører saklisten en sak 47/23; Veien videre. Ellers godkjent som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

På grunn av mange akutte saker på seksjonen ble deler av saksfremstillingene forsinket. Disse ettersendes nærmere møtet. Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 21.6.2023.

33/23 Rovviltnemnda arbeider med rullering av forvaltningsplan for rovvilt

Rovviltnemnda utsetter saken til starten av august.

Del 2

34/23 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte, se vedlegg fra Karen Anette Anti
 Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark
 Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

35/23 Saker til informasjon

Kautokeino flyttsamslag – FKT-søknad implementering av tradisjonell kunnskap

Kautokeino flyttsamslag – prosjektbeskrivelse

Kautokeino flyttsamslag – tilsagn om tilskudd

Kautokeino flyttsamslag – plan for innskrenking av prosjekt

Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling jerv 2023/2024

Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn 2023

Klage fra Rovviltets Røst på vedtak om lisensfelling bjørn i 2023

Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn 2023

Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling ulv 1.6.2023–15.2.2024

Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for betinget skadefelling ulv 1.6.2023–15.2.2024

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote – betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for lisensfelling av bjørn 2023
Beslutning om skadefelling av jerv i deler av rovviltregion 8 2023, Lebesby kommune
Beslutning om skadefelling av jerv i deler av rovviltregion 8 2023, Tana kommune
Foreløpig svar på søknad om tillatelse til felling av jerv i region 8
Informasjonsbrev om håndtering av rovviltforvaltning
Tana Bondelag – utvidelse av A område for bjørn, jerv og gaupe
Utfordringer i forhold til forvaltningen av gaupebestanden i Troms og Finnmark

36/23 Rovviltpolitikken og folkeretten v/Jon Petter Gintal, Sametinget
Foredraget ble utsatt.

37/23 Kautokeino flyttsamelag – FKT-søknad implementering av tradisjonell kunnskap

– Vedtak –

Rovviltnemnda viser til Kautokeino flyttsamelag sin plan for innskrenking av prosjektet, og til Statsforvalterens tilsagn på 300 000 til Kautokeino flyttsamelag for implementering av tradisjonell kunnskap. På tross av at andre instanser ikke delfinansierer prosjektet, opprettholder rovviltnemnda støtten på 300 000, dette da til det innskrenkede prosjektet som har et budsjett på 325 000 kroner. Forutsetningen og vilkåret om annen delfinansiering fjernes. Tilsagn av 21.3.2023 med øvrige vilkår gjelder.

Saksfremstilling

Kautokeino flyttsamelag søkte i 2023 om ordinære FKT-midler i støtte til et prosjekt for implementering av tradisjonell kunnskap. Søknadssummen var 600 000 kroner. Fra rovviltnemndas vedtak i møtet den 3.3.2023 i sak 5/23 står følgende:

Rovviltnemnda viser til søknad fra Kautokeino flyttsamelag, om støtte til *Implementering av tradisjonell kunnskap*. Nemnda avsetter 300 000 til tiltaket, men forutsetter delfinansiering fra Sametinget og Miljødirektoratet. Nemnda anmoder Sametinget og Miljødirektoratet om å støtte tiltaket med 150 000 kroner hver. Frist til søker for å gi tilbakemelding om tilskuddet benyttes settes til 1.6.2023. Etter denne dato vil tilskuddet bli omprioritert dersom det ikke er klart at prosjektet gjennomføres.

Sekretariatet viser til søknad datert 1.2.2023 og vedlegg til denne søknaden. Sekretariatet viser videre til tilsagn om tilskudd og til *Plan for innskrenking av prosjektet*, mottatt hos Statsforvalteren 30.5.2023. Saken ble lagt frem for rovviltnemnda i møtet den 31.5.2023. Da fattet rovviltnemnda slikt vedtak:

Rovviltnemnda tar stilling til ny prosjektplanen til Kautokeino flyttsamelag på neste møte 21.6.2023. Frist for Kautokeino flyttsamelag til å gi tilbakemelding på om FKT-tilskuddet benyttes, utsettes til 1. juli.

38/23 Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling jerv 2023/2024

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

Bakgrunn

NOAH har klaget på rovviltnemndas vedtak på møtet den 11.5.2023, hvor det i sak 21/23 ble vedtatt kvote for lisensfelling av jerv, i rovviltregion 8 og i samarbeidsområdet med Nordland, for lisensfellingsperioden 2023/2024. Etter godkjenning i rovviltnemnda ble vedtaket gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret den 30.5.2023. Klagen fra NOAH er datert 5.6.2023.

Klagers anførsler

Vi viser til klagen i sin helhet, men trekker frem at NOAH mener:

- Det ikke finnes juridisk grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv.

- Lisensfelling av jerv ikke er forenlig med vilkåret i naturmangfoldloven § 18 om at vedtak om uttak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH mener uttak av jerv i region 8 vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.

- Det ikke er vist i vedtaket hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden, og at naturmangfoldloven § 18 bokstav b da ikke kan brukes. Dette har virket bestemmende på vedtakets innhold, vedtaket er derfor ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

Rovviltnemnda ikke har vurdert om det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn lisensfelling, jf. naturmangfoldloven § 18.

Vurdering

Vi viser til vårt vedtak i sin helhet, kvote for lisensfelling var med sikte på at antall ynglinger i 2024 med størst mulig sannsynlighet skal være på bestandsmålet, gitt at kvoten tas ut. Videre var vedtaket med sikte på at bestandsmålet skulle nåes i A-området for jerv.

Eventuelle ekstraordinære uttak eller annen avgang i lisensfellingsperioden blir belastet denne kvoten. Gitt at kvoten tas ut vil terskelen for ekstraordinære uttak etter lisensfellingsperioden bli høy, og eventuelle uttak vil legges til grunn når neste kvote settes. Det er i tråd med målet om at lisensfelling skal være hovedvirkemidlet for å regulere jervebestanden.

Jerv og sau har i stor grad latt seg skille i tid og rom, dette er en villet differensiert forvaltning som er nødvendig for å holde tap av sau til jerv lavt når sau beiter på utmarksbeite. Suksesskriterier her er å raskt gjøre uttak av jerv som utgjør et skadepotensial på sau i B-områder for jerv. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet. I region 8 er det forvaltningsområder for jerv som er store nok til at bestandsmålet nåes og opprettholdes innenfor disse.

Nær alt areal i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland består av reinbeiteområder, som igjen er delt inn i reinbeitedistrikter og siidaer. Disse har beiterett i definerte områder og tider på året, de har sitt kalvingsland der rein og reineiere gjennom generasjoner har lært at kalven har de beste forutsetninger for å overleve. Tamrein er klart den viktigste føden for jerv i Nord-Norge (NINA Rapport 1200). Jerven bruker store områder. I region 8 er det ikke mulig å legge store nok forvaltningsområder til jervens områdebruk, uten at disse også omfatter viktige beiteområder for tamrein. Den vidstrakte arealbruken til rovdyrene gjør at alle rovdyrindivider i regionen uansett plassering av soner vil måtte berøre kalvingsland (NINA Rapport 1200).

Tiltak for å skille jerv og tamrein i et område innenfor tamreinområder vil være skadeforskyvende til andre områder med tamrein. Tamrein er den viktigste føden for jerv. Reindriften erfarer at jerven gjerne er der den finner mat. Skremmetiltak stresser og uroer både tamrein og jerv, noe som i seg selv kan være tapsdrivende.

Rovviltnemnda har i vurderingen vist til at tradisjonell kunnskap om tap og ulemper jerv forårsaker for beitenæringene ikke står i motsetning til empirisk kunnskap som bidrar til en kvantifisering av omfanget av tap og ulemper.

Vedtaket er bygget på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen som er på tross av oppfølging av strategier og virkemidler i forvaltningsplan for rovvilt i region 8, herunder prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemnda ser ikke at det ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, i region 8 finnes annen tilfredsstillende løsning enn å forsøke forvalte jervebestanden presist på bestandsmålet og innenfor forvaltningsområdet for jerv.

All jerv i rovviltnemndas ansvarsområde utgjør et skadepotensial på tamme beitedyr, hensikten med å forsøke å forvalte jervestammen eksakt på bestandsmålet og innenfor A-området for jerv, er å redusere potensialet for skade på beitedyr i både A- og B-området.

Rovviltnemnda mener jerv i Troms og Finnmark samt samarbeidsområdet i Nordland utgjør et så stort skadepotensial på sau og tamrein at det å regulere jervebestanden på bestandsmålet jf. den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt samt prinsippet om en differensiert forvaltning er

proporsjonalt med skadepotensialet.

Rovviltnemnda har i sitt vedtak sett til jervebestanden regionalt, nasjonalt og i Skandinavia. Da rovviltnemnda gjorde vedtak om kvote var det på Rovdatas jerveteller dokumentert fire ynglinger i Finnmark og sju ynglinger i Troms. Etter vedtaket viser jervetelleren per 9.6.2023 fem ynglinger i Finnmark og ni ynglinger i Troms.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Sak 39/23. Klage fra NOAH på vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn 2023

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

NOAH har klaget på rovviltnemndas vedtak på møtet den 31.5.2023, hvor det i sak 30/23 ble vedtatt kvote for lisensfelling av bjørn, i rovviltregion 8 og i samarbeidsområdet med Nordland, for lisensfellingsperioden 2023. Etter godkjenning i rovviltnemnda ble vedtaket gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret den 31.5.2023. Klagen fra NOAH er datert 6.6.2023.

Klagers anførsler

Vi viser til klagen i sin helhet, men trekker frem at NOAH mener:

- Lisensfelling av bjørn ikke er forenlig med vilkåret i naturmangfoldloven § 18 om at vedtak om uttak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH mener uttak av bjørn, spesielt felling av binner, vil kunne påvirke bjørnebestanden og rødlistekategorien.

- Føre-var-prinsippet må komme til anvendelse. NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for den langsiktige overlevelsen og levedyktigheten av bjørnebestanden i Norge.

- Det ikke er vist i vedtaket hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden, og at naturmangfoldloven § 18 bokstav b da ikke kan brukes. Dette har virket bestemmende på vedtakets innhold, vedtaket er derfor ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

- Rovviltnemnda ikke har vurdert om det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn lisensfelling, jf. naturmangfoldloven § 18.

Vurdering

Vår vurdering er at kvoten som er gitt til beitedyrprioriterte områder i Finnmark ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden i Finnmark. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen.

Vi vurderer at det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen. Videre har vi i vedtaket vist til kunnskap om skadeomfang når bjørn er i kalvingsland for rein, og vi har mange års erfaring som viser at det er et stort skadepotensial når det er bjørn i beiteområder for sau. Vi vurderer derfor at naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse.

Å skille bjørn og beitedyr i tid og rom er et effektivt tiltak. Det viktigste hjelpemidlet er differensiert forvaltning. Skadefelling er gjerne det eneste tilfredsstillende tiltaket når akutte tapssituasjoner oppstår i beitedyrprioriterte områder. Det har ofte vist seg vanskelig å lykkes med rask skadefelling. Kvoten for lisensfelling er for å avverge tap av rein og sau gjennom å begrense utbredelsen av bjørnebestanden inn i beitedyrprioriterte områder.

Spesielt vil situasjoner med etablerte binner i områder prioritert for beitedyr være utfordrende. Binnene kan ha avhengige unger. Når ungene blir større, vil hunnbjørner gjerne etablere seg nær moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. En tydelig differensiert forvaltning regulert gjennom lisensfelling er derfor en forutsetning for å lykkes med målsettingen om både beitedyr og bjørn, med minst mulig skade.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Sak 40/23 Klage fra Rovviltets Røst på vedtak om lisensfelling bjørn i 2023

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

Rovviltets Røst har i brev datert 4. juni 2023 klaget på rovviltnemndas vedtak i sak 30/23, om kvote for lisensfelling av bjørn, i rovviltregion 8 og i samarbeidsområdet med Nordland. Vedtaket ble gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret den 31.5.2023.

Klagers anførsler

Vi viser til klagen i sin helhet, men trekker frem at Rovviltets Røst skriver:

- Lisensfelling skal være det viktigste verktøyet for å regulere bestanden av rovdyr, noe Rovviltets Røst ikke kan se er nødvendig i region 8 da bestandsnivået i 2022 lå på 3. Rovviltets Røst mener derfor at rovviltnemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak etter rovviltforskriftens § 7.
- Klager viser til at det i vedtaket står at "*antar at rekrutteringen til bjørnebestanden i Finnmark må anses å være god.*" Og sier videre at denne antakelsen kan bli en sovepute for den videre forvaltningen av bjørn i regionen. Rovviltets Røst mener at antakelsen er i strid med Naturmangfoldlovens § 5: "Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder".
- Rovviltets røst mener vedtaket om lisensfelling av bjørn i region 8 må avvises.

Vurdering

Nemnda har vurdert at kvoten som er gitt til beitedyrprioriterte områder i Finnmark ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden i Finnmark. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen.

Nemnda vurderer at det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen. Videre har nemnda vist til kunnskap om skadeomfang når bjørn er i kalvingsland for rein. Forvaltningen har flere års erfaring som viser at det er et stort skadepotensial når det er bjørn i beiteområder for sau. Nemnda vurderer derfor at naturmangfoldloven § 9 ikke kommer til anvendelse.

Å skille bjørn og beitedyr i tid og rom er et effektivt tiltak. Det viktigste hjelpemidlet er derfor differensiert forvaltning. Skadefelling er ofte det eneste tilfredsstillende tiltaket når akutte tapssituasjoner oppstår i beitedyrprioriterte områder. Det har ofte vist seg vanskelig å lykkes med rask skadefelling.

Kvoten for lisensfelling er for å avverge tap av rein og sau gjennom å begrense utbredelsen av bjørnebestanden inn i beitedyrprioriterte områder. Det er spesielt situasjoner med etablerte binner i områder prioritert for beitedyr som er utfordrende. Binnene kan ha avhengige unger. Det betyr at når ungene blir større, vil ofte hunnbjørner etablere seg nær moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. En tydelig differensiert forvaltning regulert gjennom lisensfelling er derfor en forutsetning for å lykkes med målsettingen om både beitedyr og bjørn, med minst mulig skade.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes

på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Sak 41/23 Klage fra NOAH på vedtak om kvote for skadefelling av bjørn 2023

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 6. juni 2023 klager NOAH på rovviltnemndas vedtak i sak 29/23, om kvote for betinget skadefelling av bjørn i rovviltregion 8 og i samarbeidsområdet med Nordland.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem noen punkter, NOAH mener:

- at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.
- at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.
- at vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.
- at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes

annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av bjørn. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Vedtak om uttak av bjørn kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte. Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Rovviltnemnda vurderer at uttak eller ikke uttak av bjørn i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivarettatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Nemndas vurdering var at kvoten ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen. Vi vurderer at det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen.

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Statsforvalteren mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endringer i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrifft og bjørn enn tidligere, i både tid og rom. Reindriffta klarer ikke alltid å dokumentere tap på barmark. Gjennom prosjektet i Idre sameby ser man tydelig hvor raskt folk må være på plass for å finne rester av reinkalv som er tatt av bjørn. All den tid reindriffta ikke klarer å dokumentere tap av kalv, har det de senere årene blitt dokumentert mye jaging i reinflokker.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8. De siste 4 årene (2019-2022) har det blitt skutt 9 bjørner i region 8 på skadefelling, som gir et snitt på over 2 bjørn per sesong. Tre av disse har vært binner, hvorav to var 3 år eller yngre. I Finnmark viser DNA-prøver fra skadesituasjoner for sau og vevs-prøver fra de felte bjørnene at det stort sett dreier seg om hann-bjørner, ofte unge. Dette har tett sammenheng med at sau på beite og kalvingsland primært ligger i B-området. Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark. I 2022 var en av de skadegjørende bjørnene i Tana en eldre hannbjørn, som har

fast tilhold i B-området i Karasjok og Tana.

Rovviltnemnda har vurdert at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på tre bjørn i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for bjørn. Vår vurdering er at en slik kvote og ev. uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nås på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Sak 42/23 Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling ulv 1.6.2023–15.2.2024

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av ulv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nås på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn til å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 6. juni 2023 klager NOAH på rovviltnemndas vedtak i sak 24/23, om kvote for betinget skadefelling av ulv i rovviltregion 8.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem noen punkter, NOAH mener:

- at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.
- at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.
- at vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.
- at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av ulv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av ulv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Sekretariatet viser videre til brev fra Klima- og miljødepartementet om ekstraordinære uttak av ulv, datert 24. april 2018, samt til brev fra Miljødirektoratet om informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker, datert 21.5.2018. Ved vedtak om skadefelling på ulv skal Statsforvalteren beskrive hvilken innsats som er gjort for å avdekke genetisk status samt beskrive andre relevante vurderinger knyttet til dette. Vedtak om uttak av ulv kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte.

Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Sekretariatet vurderer at uttak eller ikke uttak av ulv i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Som klager påpeker, kan streifulver fra øst bidra med viktig genetikk til den sørskandinaviske ulvebestanden. Sekretariatet vil bemerke at den korteste veien mellom ulv fra bestanden av østlig opprinnelse og den sørskandinaviske ulvebestanden er å runde Bottenviken, det betyr at ulv av østlig

opprinnelse i region 8, avhengig av hvor den observeres, er ca. 350–600 km i «feil retning» fra Bottenviken, og da ca. 800–1300 km i luftlinje, gjennom tamreinområder, fra forvaltningsområdet for ulv.

Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på tre ulver i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Sak 43/23 Klage fra NOAH på vedtak om kvote for betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven §18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 5. juni 2023 klager NOAH på rovviltnemndas vedtak i sak 23/23, om kvote for betinget skadefelling av jerv i rovviltregion 8.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem noen punkter, NOAH mener:

- at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.
- at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.
- at vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt.
- at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av jerv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av jerv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og jerv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak».

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Sekretariatet vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote, men at all erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. NOAH har også klaget på lisensfellingskvoten. Dette blir svart ut i annen sak. Jerv som blir felt ved skadefelling etter at lisensfellingskvoten er satt, blir belastet kvote for lisensfelling. Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på ni jerv i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Sak 44/23 Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for betinget skadefelling av ulv

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av ulv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 31.5.2023 klager Aktivt Rovdyrvern på rovviltnemndas vedtak i sak 24/23 om kvote for betinget skadefelling av ulv i rovviltregion 8.

Klagen

Sekretariatet viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at ARV mener en tolkning av lovteksten slik at det ikke skal være fast bestand av ulv i regionen er feil, men at det heter at det ikke skal være ynglende ulv i fylket. ARV trekker frem at i de siste 7 årene er det skutt og drept 13 genetisk viktige ulver, som i hovedsak har kommet inn østfra i nordområdene.

ARV poengterer at bestandsmålet for ulv er satt for hele landet, selv om det ikke er eget bestandsmål for regionene 8 og 7. ARV skriver at bestandsmålet er satt alt for lavt til å kunne ivareta en levedyktig stamme av ulv i Norge, og at bestandsmålet dessuten ikke var å betrakte som et minstemål. ARV skriver at en forvaltning som hindrer forekomst av enhver ulv i området ikke er i tråd med våre internasjonale forpliktelser om ivaretagelse av truede og rødlistede arter. ARV anmoder om at vedtaket om betinget skadefellingskvote på 3 ulver i region 8 forkastes.

Vurdering

Sekretariatet viser til rovviltforskriften og kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser § 4 hvor det går frem at

Fordelingen av de nasjonale bestandsmålene på de enkelte regionene er gjort i henhold til prinsipper nedfelt i St. meld. nr. 15 /2003–2004) og Innst. S. nr. 174 (2003–2004) (.....) Det er lagt vekt på å unngå å etablere faste rovviltbestander i områder med mye sau og tamrein.

Forvaltningsmålet i naturmangfoldloven § 5 må ses i sammenheng med det vedtatte bestandsmålet for ulv og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prop. nr. 52 (2008–2009) s 376.

Som klager påpeker, kan streifulver fra øst bidra med viktig genetikk til den sørskandinaviske ulvebestanden. Sekretariatet vil bemerke at den korteste veien mellom ulv fra bestanden av østlig

opprinnelse og den sørskandinaviske ulvebestanden er å runde Bottenviken, det betyr at ulv av østlig opprinnelse i region 8, avhengig av hvor den observeres, er ca. 350–600 km i «feil retning» fra Bottenviken, og da ca. 800–1300 km i luftlinje, gjennom tamreinområder, fra forvaltningsområdet for ulv.

Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av ulv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av ulv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Sekretariatet viser videre til brev fra Klima- og miljødepartementet om ekstraordinære uttak av ulv, datert 24. april 2018, samt til brev fra Miljødirektoratet om informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker, datert 21.5.2018. Ved vedtak om skadefelling på ulv skal Statsforvalteren beskrive hvilken innsats som er gjort for å avdekke genetisk status samt beskrive andre relevante vurderinger knyttet til dette. Vedtak om uttak av ulv kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte.

Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Sekretariatet vurderer at uttak eller ikke uttak av ulv i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Sekretariatet har de siste årene ikke innstilt på å åpne for lisensfelling av ulv i region 8, og rovviltnemnda har ikke vedtatt kvote for lisensfelling av ulv. Etter sekretariatets vurdering er hensynet til genetisk viktige ulver som kan bidra med nytt genetisk materiale i den sørskandinaviske bestanden den viktigste årsaken til at det ikke er åpnet for lisensfelling av ulv i region 8.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på tre ulver i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

45/23 Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote – betinget skadefelling jerv 1.6.2023–15.2.2024

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven §18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 31.5.2023 klager Aktivt Rovdyrvern på rovviltnemndas vedtak i sak 23/23, om kvote for betinget skadefelling av jerv i rovviltregion 8.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at Aktivt Rovdyrvern (ARV) skriver:

- jerv har status som sterkt truet på rødlista i Artsdatabanken.
- jervebestanden har hatt en betydelig nedgang de siste årene nasjonalt og regionalt.
- at antall tamrein erstattet som tapt til jerv fremstår som sterkt overrapportert.
- de ønsker svar på hvordan, jf. naturmangfoldloven §§ 5 og 14, en på annen måte tenker å nå målet om at artene og deres genetiske mangfold skal bli ivaretatt.
- herværende regjering selv har stadfestet i Hurdalserklæringen at alle arter på rødlista skal ned en trusselkategori innen 2030.
- skadefellingstiden griper inn i yngletiden.

ARV begjærer at kvotevedtaket forkastes i sin helhet.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av jerv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av jerv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og jerv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak ».

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Skadepotensial på tamme beitedyr og et eventuelt uttak sin påvirkning på jervebestanden skal vurderes i den enkelte konkrete situasjon.

Når to motstridende hensyn veis mot hverandre samtidig, her rovvilt og beitedyr, så er det rovviltnemndas ansvar å se til at kvoten ikke er så høy at det er til hinder for at bestandsmålet kan nåes/oppretholdes på sikt. Vår vurdering er at kvoten ikke er til hinder for at bestandsmålet kan opprettholdes på sikt.

Skadefelling er ikke et verktøy for å regulere eller begrense jervebestanden eller dens utbredelse. Skadefelling er uttak av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skade. Om det skal gis skadefellingstillatelse eller ikke vurderes konkret i den enkelte situasjon, også jf. bestandens status og ev. fare for at en feller hundyr fra dens avhengige unger.

Sekretariatet vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote, men at all erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Jerv som blir felt ved skadefelling etter at lisensfellingskvoten er satt, blir belastet kvote for lisensfelling. Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på ni

jerv i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

46/23 Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote for lisensfelling av bjørn 2023

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

I brev av 17.6.2023 klager Aktivt Rovdyrvern på rovviltnemndas vedtak i sak 30/23, hvor det ble vedtatt kvote for lisensfelling av bjørn i rovviltregion 8 og i samarbeidsområdet med Nordland, for lisensfellingsperioden 2023. Etter godkjenning i rovviltnemnda ble vedtaket gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret den 31.5.2023.

Klagers anførsler

Vi viser til klagen i sin helhet, men trekker frem at Aktivt Rovdyrvern mener:

- vedtaksmyndigheten feilaktig er overført til rovviltnemnda. ARV mener arten skal være på eller over bestandsmålet for at rovviltnemndene skal tilkjennes vedtakskompetanse.
- rovviltnemnda ikke tar hensyn til den todelte målsettingen de er satt til å forvalte.
- bjørn er sterkt truet i Norge, og denne statusen skyldes utelukkende jakt.
- kvote for skadefelling av bjørn truer bestandens overlevelse, og kan dermed ikke tillates jf. naturmangfoldloven § 18.
- vedtaket må oppheves med hensyn til jakt på binner.

Vurdering

Vi konstaterer at vedtaksmyndigheten er gitt til rovviltnemnda. Vi mener det ligger til klageinstansen å vurdere om dette var riktig.

Vår vurdering er at kvoten som er gitt til beitedyrprioriterte områder i Finnmark ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden i Finnmark. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen.

Å skille bjørn og beitedyr i tid og rom er et effektivt tiltak. Det viktigste hjelpemidlet er differensiert forvaltning. Skadefelling er gjerne det eneste tilfredsstillende tiltaket når akutte tapssituasjoner oppstår i beitedyrprioriterte områder. Det har ofte vist seg vanskelig å lykkes med rask skadefelling. Kvoten for lisensfelling er for å avverge tap av rein og sau gjennom å begrense utbredelsen av bjørnebestanden inn i beitedyrprioriterte områder.

Spesielt vil situasjoner med etablerte binner i områder prioritert for beitedyr være utfordrende. Binnene kan ha avhengige unger. Når ungene blir større, vil hunnbjørner gjerne etablere seg nær moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. En tydelig differensiert forvaltning regulert gjennom lisensfelling er derfor en forutsetning for å lykkes med målsettingen om både beitedyr og bjørn, med minst mulig skade.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

47/23 Leder og nestleder av nemnda

– Vedtak –

Enstemmig:

- Nils Einar Samuelsen konstituert leder av rovviltnemnda for region 8.
- Fred Johnsen konstituert nestleder av rovviltnemnda for region 8.

48/23 Nemnda ber om møte med ministrene i KLD og LMD

– Vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 sender brev til Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet, hvor de ber om at møte med ministrene. Brevet har slikt innhold:

Rovviltnemnda for region 8 er bekymret for konsekvensene rovviltpolitikken får for beitenæringene i regionen. Vi har en opplevelse av manglende forståelse i departementene for utfordringene vi står ovenfor i vår region. Både leder og nestleder av nemnda har fratrudd sine verv på grunn av avmakt og frustrasjon over denne situasjonen. Det er et kraftig signal.

Vi skal føre en differensiert forvaltning der vi ivaretar både beitedyr og rovvilt. Det er ikke lett. De siste årene har forskning bekreftet det beitenæringene har hevdet, at gaupe og jerv i stor grad lever av rein og sau. At bjørn i kalvingsområder for rein i løpet av noen sårbare uker dreper mange reinkalv. Kongeørns drapstakt på tamme beitedyr i vår region har vi enda lite empirisk kunnskap om, men den erfaringsbaserte kunnskapen fra beitenæringene er tydelig på at dette er et stort problem.

Kongeørn er klart det mest tallrike rovviltet i vår region, den har ingen soneforvaltning, den står for rundt halvparten av alle dokumentert rovvilt drepte sau og rein i regionen.

Det er utfordrende å finne kadaver tidsnok til at det kan dokumenteres at det er drept av rovvilt. på barmark er det særlig vanskelig å finne kadaver. Det er i perioden med barmark det er sau på utmarksbeite.

Gaupe i vår region lever hovedsakelig av tamrein, dens ynglesuksess er direkte avhengig av at den har god tilgang på tamrein gjennom hele året. Ingen radiomerkede gauper i regionen har oppholdt seg utelukkende i rovviltprioritert område. Som reinen bruker gaupene hele regionen. Vi merker at klimaendringene allerede har gjort registreringsarbeidet vanskeligere. Få dager med gode sporforhold kan gjøre at familiegrupper ikke blir fanget opp av den noe tilfeldige registreringsinnsatsen som gjøres. Dette gir lav pålitelighet ved bestandsregistreringene.

I regionen har vi bestandsmål om at gjeldende bjørnekullsimuleringsmodell skal beregne seks ynglinger av bjørn. Med 71 registrerte bjørner i regionen er vi nå oppe i tre beregnede ynglinger. Mens vi forsøker å nå bestandsmålet beveger binnefronten seg sakte inn i flytteleier og kalvingsområder for rein samt beiteområder for sau. Binnene kan ha avhengige unger. Når ungene blir større, vil hunnbjørner gjerne etablere seg nær moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. Vi har de siste årene sett flere eksempler på at bjørn og beitedyr sammen ikke blir pent. Hyppigheten av slike situasjoner vil eskalere raskt når bjørnebestanden vokser og utvider sin utbredelse inn i beitedyrprioriterte områder.

Vi er inne i arbeidet med å revidere vår forvaltningsplan for rovvilt, eksemplene over viser noen av de uforenlige hensynene vi skal ta. Vi har behov for å få forklart våre utfordringer til politisk ledelse i Klima- og miljødepartementet og i Landbruks- og matdepartementet. Og vi har behov for veiledning for hvordan vi skal kunne ivareta det todelte målet. Vi ber videre om en avklaring på hvordan departementene ser på rovviltnevdene og vårt videre arbeid, særlig når mange trekker seg. Vi ber derfor om et snarlig møte med ministrene i KLD og LMD.